

[Αρχή Σελίδας 1]

<b>ΤΑΞΗ</b>	<b>Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ</b>
<b>ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ</b>	<b>ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ</b>
<b>ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ</b>	<b>07-05-2022</b>

1. Να εξηγήσετε το ρόλο των Βαλκανικών Πολέμων α) στην οριστική επίλυση του Κρητικού ζητήματος και β) στην οικονομική εξέλιξη της Ελλάδας στον 20<sup>ο</sup> αιώνα (μονάδες 10)

2. Να περιγράψετε τη δράση α) της Ηνωμένης Αντιπολίτευσης πριν το ξέσπασμα της επανάστασης στο Θέρισο, β) της Προσωρινής Κυβέρνησης της Κρήτης κατά τη διάρκεια του κινήματος αυτού, καθώς και γ) της Νέας Προσωρινής (διακομματικής) Κυβέρνησης της Κρήτης μετά την έκδοση του Ενωτικού Ψηφίσματος (24 Σεπτεμβρίου 1908) έως και την παραίτησή της. (μονάδες 15)

3. Να αναφερθείτε στις θέσεις του γαλλικού κόμματος ως προς την εξωτερική πολιτική που έπρεπε να ακολουθήσει η Ελλάδα και στις αιτίες παρακμής του γαλλικού κόμματος. (μονάδες 15)

4. Να δοθούν οι ορισμοί των παρακάτω εννοιών : Αντιπολιτευτικοί Όμιλοι, Πεδινόι, Κίνημα στο Γουδί, Μικτή Επιτροπή Ανταλλαγής, Ελληνοτουρκικό Σύμφωνο του 1930. (μονάδες 10)

5. Λαμβάνοντας υπόψη τις πληροφορίες του βιβλίου αλλά και τις παρακάτω πηγές να αναφερθείτε:  
α. Στα προβλήματα αντιμετώπιζαν οι πρόσφυγες το πρώτο διάστημα της παραμονής τους στην Ελλάδα μετά τη Μικρασιατική καταστροφή. (μονάδες 10)  
β. Στη συμβολή ιδιωτικών και δημόσιων φορέων ως προς την πρόσκαιρη ανακούφισή τους. (μονάδες 10)  
γ. Στη διάσταση των προσφύγων και των γηγενών στην κοινωνική ζωή και στα αποτελέσματα αυτής της αντίθεσης (μονάδες 5) (μονάδες 25)

#### Κείμενο 1

«Έφυγε το βαπόρι καμιά φορά. Μας έβγαλε στη Χίο. Ψιχάλιζε· τι να κάνουμε, όλες οι πόρτες ήταν κλειστές. Οι Χιώτες φοβούνταν, δεν ξέρω. Κοίταγαν από πάνω. Εμείς, για να φυλαχτούμε απ' τη βροχή, στέκαμε στα ρέχτια. Συνεννογιόμασταν πως

## [Αρχή Σελίδας 2]

η Χίος δεν ήταν τόπος για ν' ακουμπήσουμε. Πήραμε από ένα ψωμί· ο καθένας νοιάζονταν για τον εαυτό του. Μπήκαμε σ' ένα μπακάλικο να ψουνίσουμε· πήραμε το 'να, τ' άλλο. Βγάλαμε να πληρώσουμε· ο μπακάλης δεν έπαιρνε τις παγκανότες, έλεγε: “Δεν περνάν αυτά τα λεφτά, δεν τα θέλω”.

Ύστερα μας πήραν όλον το κόσμο με κάρα και μας πήγαν στα Χανιά. Όλους όσους βγήκαμε από το καράβι. Εκεί έγινε μια επιτροπή από γυναίκες κι άντρες και μας μοίρασαν, μας στέγασαν, όπου υπήρχε άδειος τόπος. Μια γειτόνισσα μας έφερε σφουγγαρόπανο και κουβά να καθαρίσουμε· μας πήρε στο σπίτι της να λουστούμε. Ξέρεις πώς ήμασταν; Μας έφερε πιρούνια, πιάτα, το 'να, τ' άλλο. Μείναμε οχτώ μήνες. Η επιτροπή μάς έφερε σκεπάσματα, κουβέρτες, ρούχα που μάζευε από εράνους. Όσοι ήταν λίγοι, τους δίναν όσπρια και μαγειρεύανε, όσοι ήταν πολλοί τους πήγαιναν συσσίτιο· ήταν πολύ καλός κόσμος, μα δουλειά δεν είχε, τι να κάνουμε... Πλέκαμε νταντέλες, κάναμε μπουτουνιέρες· ψευτοδουλειές. Παίρναμε λίγα, δε μας φτάναν.

Σαρούλα Σκύφτη [από Ερίκιοϊ – Αθήνα]

## Κείμενο 2

Όταν ο ελληνικός στρατός αποβιβάζονταν θριαμβευτής στη Σμύρνη το Μάιο του 1919, κανένας δεν περίμενε την κατάληξη που θα είχε η Μεγάλη Ιδέα, με αποκορύφωμα όσα διαδραματίστηκαν στην ίδια πόλη τρία χρόνια αργότερα. Η κατάρρευση του μετώπου και η εκκένωση των μικρασιατικών παραλίων από τον ελληνικό στρατό, άφησε έκθετους τους εκεί ελληνικούς πληθυσμούς. Κατά την άτακτη υποχώρηση του στρατού και κυρίως μετά την ανταλλαγή πληθυσμών ανάμεσα στην Ελλάδα και την Τουρκία, περίπου 1.500.000 άτομα εγκατέλειψαν τις πατρίδες τους και ήρθαν στην Ελλάδα ως πρόσφυγες. Η κοινωνική γεωγραφία της χώρας άλλαξε άμεσα. Η Ελλάδα του 1930 ήταν μια «άλλη χώρα» σε σχέση με αυτή του 1920.

Η άφιξη των προσφύγων στην Ελλάδα πραγματοποιήθηκε σε μια περίοδο έντονης πολιτικής και κοινωνικής αναταραχής. Αμέσως μετά την κατάρρευση του μετώπου εκδηλώθηκε το κίνημα της 11ης Σεπτεμβρίου 1922 από τμήματα του ελληνικού στρατού που είχαν διαφύγει στη Χίο και τη Μυτιλήνη. Επικεφαλής του κινήματος τέθηκαν οι συνταγματάρχες Νικόλαος Πλαστήρας και Στυλιανός Γονατάς και ο αντιπλοίαρχος Δημήτριος Φωκάς, οι οποίοι απαίτησαν και πέτυχαν τη διάλυση της Εθνοσυνέλευσης, την παραίτηση του βασιλιά Κωνσταντίνου και το σχηματισμό νέας κυβέρνησης. Η κρισιμότητα της πολιτικής κατάστασης κορυφώθηκε όταν δύο μόλις μήνες μετά την πολιτική αλλαγή της 15ης Σεπτεμβρίου 1922, εκτελέστηκε στο Γουδή η ηγεσία της αντιβενιζελικής παράταξης: ο αρχιστράτηγος της στρατιάς στη Μ. Ασία Γεώργιος Χατζηανέστης, ο υπουργός Στρατιωτικών Νικόλαος Θεοτόκης, ο υπουργός Εξωτερικών Γεώργιος Μπαλατζής, και οι τρεις τελευταίοι πρωθυπουργοί της χώρας Δημήτριος Γούναρης, Νικόλαος Στράτος και Πέτρος Πρωτοπαπαδάκης. Συνειδητά και μη, οι αντιβενιζελικοί συνέδεσαν την άφιξη των προσφύγων με την καταδίκη και εκτέλεση της πολιτικής τους ηγεσίας, γεγονός που όρισε από πολύ ωρίς το πολιτικό χάσμα που τους χώριζε από αυτούς.

### [Αρχή Σελίδας 3]

Από τις αρχές του Σεπτεμβρίου του 1922 χιλιάδες πρόσφυγες άρχισαν να καταφθάνουν καθημερινά με πλοία στο λιμάνι του Πειραιά. Σε μια κατάσταση πραγματικού χάους, με την πολιτική ηγεσία σε πλήρη κατάρρευση, έγιναν οι πρώτες προσπάθειες για την υποδοχή των προσφύγων. Το φθινόπωρο του 1922 όλοι οι δημόσιοι χώροι της Αθήνας και του Πειραιά είχαν «καταληφθεί» από πρόσφυγες. Κεντρικές πλατείες και δρόμοι, δημόσιες υπηρεσίες, θέατρα, ξενοδοχεία, δημόσια λουτρά, αποθήκες και υπόστεγα «στεγάζαν» χιλιάδες ανθρώπους. Τον Σεπτέμβριο του 1922, το υπουργείο Εθνικής Οικονομίας έκδωσε απόφαση σύμφωνα με την οποία επιτρεπόταν η τοποθέτηση κλινών στους διαδρόμους των ξενοδοχείων, ενώ παράλληλα ίδρυσε γραφεία εξεύρεσης εργασίας σε Αθήνα και Πειραιά, ανακοινώνοντας ότι «πάντες οι έχοντες ανάγκη υπαλλήλων, εργατών ή υπηρετών ως και οι ζητούντες εργασίαν δύνανται να προσφύγωσιν εις τα άνω γραφεία. Χαρακτηριστική της κατάστασης που αντιμετώπιζαν οι πρόσφυγες μετά την αποβίβασή τους στο λιμάνι του Πειραιά, είναι η εικόνα που καταγράφεται στην αφήγηση της Τασίας Χρυσάφη – Ακερμανίδου. Η Ακερμανίδου ήταν από τα παιδιά που γεννήθηκαν πάνω στα πλοία κατά τη διάρκεια μεταφοράς των προσφύγων στην Ελλάδα. Όταν η οικογένειά της έφτασε μετά από πολυήμερο ταξίδι στο λιμάνι του Πειραιά, βρέθηκε αντιμέτωπη με την παρακάτω εικόνα: «Εκεί ήτανε το μεγάλο δράμα των γονιών μου, γιατί με το μωρό στην αγκαλιά η μαμά μου [...] πηγαίνανε στα ξενοδοχεία και ρωτούσανε αν υπάρχει κρεβάτι, αν υπάρχει δωμάτιο και τους λέγανε “τσ!”, ούτε όχι δεν λέγανε “τσ!” κάναν με τη γλώσσα τους και αυτό ήτανε. Εζήτησε λέει ένα ποτήρι γάλα για τη λεχώνα και του είπανε δεν έχουμε. Γιατί μας θεωρούσανε παράσιτα. “Ηρθαν οι “πρόσφυγγες” να πάρουν το ψωμί μας”, έτσι λέγανε.»

**Μενέλαος Χαραλαμπίδης**

**6. Στηριζόμενοι στις ιστορικές σας γνώσεις και στα στοιχεία του παραθέματος να δείξετε τους λόγους για τους οποίους ο Ελ. Βενιζέλος διαφωνούσε με τον πρίγκιπα Γεώργιο**

**(μονάδες 25)**

Η αλήθεια είναι ότι η πρώτη διαφωνία μεταξύ του πρίγκιπα και του Βενιζέλου εκδηλώθηκε πριν ακόμη σχηματισθεί η πρώτη κυβέρνηση της Κρητικής Πολιτείας. Η αφορμή ασήμαντη, μα χαρακτηριστική. Ο πρίγκιπας καλεί τον Σφακιανάκη και τον Βενιζέλο να τους ανακοινώσει την απόφασή του να προμηθευθεί η Κρήτη ξυλεία από την Τεργέστη. Δεν ζήτησε τη γνώμη τους, απλώς τους έδωσε εντολή να προχωρήσουν στην εκτέλεση της απόφασής του. Οι δύο Κρήτες διαφωνούν, υποδεικνύουν ότι πρέπει ο πρίγκιπας να περιμένει τον σχηματισμό της κυβέρνησης κι εκείνη να αναλάβει την ευθύνη. Η διαφωνία τους εξοργίζει τον πρίγκιπα που χωρίς δισταγμό, με προκλητική ωμότητα, αποκαλύπτει τις διαθέσεις του - «Κύριοι - απαντά περιφρονητικά - πρέπει να γνωρίζετε πως ήλθα εδώ δια να διοικήσω ως ο Μέγας Πέτρος. Δεν θα δεχθώ του λοιπού αντιρρήσεις εις τας αποφάσεις μου». Ο Βενιζέλος θέλει να παραιτηθεί αμέσως. Τον εμποδίζει όμως ο Σφακιανάκης. Υποχωρεί, αλλά

[Αρχή Σελίδας 4]

τόρα δεν έχει την παραμικρή αμφιβολία για τις προθέσεις του αρμοστή.

Ο Βενιζέλος είχε αντιληφθεί τα σχέδια των μεγάλων, γνώριζε τις εντολές που είχε ο πρίγκιπας - εντολές που εξυπηρετούσαν και το προσωπικό του συμφέρον: βασίλευε στην Κρήτη, έστω και χωρίς το στέμμα του βασιλιά. Και πριν ξαποστάσει αρχίζει καινούργιο αγώνα ο Βενιζέλος. Αγωνίζεται να ενισχύσει την αυτονομία της Κρήτης, ζητά να διευρυνθεί η Κρητική χωροφυλακή και να αντικαταστήσει τα στρατεύματα των μεγάλων δυνάμεων που παρέμεναν στο νησί. Όσο θα υπήρχε ξένος στρατός δεν θα ήταν πραγματικά ελεύθερη η πατρίδα του. Αξιώνει να τροποποιηθεί το Σύνταγμα της Κρητικής Πολιτείας, να γίνει φιλελεύθερο - γνωρίζει πως μόνο όταν ο Κρητικός λαός θα μπορεί να εκφράζει ελεύθερα τη θέλησή του και τους πόθους του, τότε μόνο θα μείνει άσβηστη η φλόγα του ενωτικού αγώνα. Απαιτεί, μετά τον τερματισμό της τριετούς θητείας του πρίγκιπα, ο νέος αρμοστής να εκλεγεί από την Κρητική εθνοσυνέλευση και να διορισθεί εν ονόματι του βασιλιά των Ελλήνων - τότε ο Έλληνας βασιλιάς θα είχε το δικαίωμα να ανακαλέσει τον αρμοστή του και να κηρύξει την ένωση του νησιού με την Ελλάδα, χωρίς να περιμένει την έγκριση των μεγάλων. Αλλά ο Βενιζέλος ήταν ένας - οι μεγάλες δυνάμεις είχαν φίλους πολλούς και ισχυρούς. Κι αν δεν τους έφθαναν, μπορούσαν να αγοράσουν κι άλλους - δεν δίσταζαν. Τα τοπικά προβλήματα λησμονήθηκαν, ολόκληρος ο κρατικός μηχανισμός με επικεφαλής τον Γεώργιο στρέφεται κατά του Βενιζέλου. Μοναδική προσπάθεια να συκοφαντηθεί ο αγώνας του. Κι ένα πρόσχημα δίνει η επιμονή του να οργανωθεί η Κρητική χωροφυλακή. Τον κατηγορούν ότι θέλει ισχυρή χωροφυλακή γιατί... έχει εγκαταλείψει το όνειρο της ένωσης, θέλει να κρατήσει την Κρήτη ανεξάρτητη Πολιτεία. Στη συκοφαντική εκστρατεία κατά τον Βενιζέλου δεν απουσιάζει και η Αθήνα. Από την πρωτεύουσα της ελεύθερης Ελλάδας φθάνουν κραυγές συμπαθείας για το «καημένο το πριγκιπόπουλο», κεραυνοί κατά του Βενιζέλου. «Η Κρήτη είναι ελληνική. Ας στρέψουμε τα βλέμματά μας προς την Μακεδονία» συνιστούν οι αρθογράφοι των Αθηνών. «Η Κρήτη δεν είναι ακόμη ελληνική» απαντά ο Βενιζέλος «και πρέπει να γίνη πριν να τεθή μακεδονικόν ζήτημα, γιατί τότε η Ελλάς θα υποχρεωθεί να συμβιβασθή - και θα κερδίση την Κρήτη, αλλά θα χάση την Μακεδονία». Ήταν άνιστος ο αγώνας. ....

Πηγή : Ιωάννης Χατζηδάκης  
: <http://users.otenet.gr/~markonst/armosty.htm>

ΚΑΛΗ ΤΥΧΗ